

o *Carb-* 1129 (bis), S. XII (Plad. tots tres), 1160 (ter) 1187.

2) Quant a la vocal de la primera síl·laba: *a) -reb-* 1083, 1075, 1181 (bis), 1192, 1208, 1210, 1218, 1238 (bis), 1239 (bis). *b) -erb-* 1160 (ter), 1187, 1181 (bis), 1193 i dos del S. XII (Plad.). *c) -arb-* 1129 (bis), una del S. XII, 1331, 1359 i la moderna.

3) Quant a la vocal de la segona. *a) -ba-* 1083, 1160 (ter), dues del S. XII, 1181 (ter), 1187, 1192, 1193, 1208, 1210, 1218, 1238, 1238 (bis). *b) -be-* 1129 (bis), 1238, 1359, 1441.

4) Quant al consonantisme entre la segona i la tercera: *a) -asi(n)* o *-esi(n)*: 1083, 1129, 1129, les dues llistes del S. XII, 1160 (ter), 1175 (-ss-), 1181 (quatre cops) 1192, 1193, 1201, 1210, 1218, 1331, 1340, i la pronúncia moderna; *b)* amb caiguda de la -s-: *-aino*, *-eino* 1187, 1238, 1238 (bis), en els homònims de Juneda i d'Alforja.

HOMÒNIMS. *A) Cabrabí* partida de Juneda que Mn. Joan Segura cita darrere *Femosa* i *Salat*, i abans del *Pont de la Cova* (*Bull. Assoc. Exc. Cient.* XII, 253). Juneda és lluny de *Carbasí*, uns 40 k. a l'O., i ja a la comarca de les Garrigues o Baix Urgell. Aquí, doncs, la *r* apareix a la segona síl·laba; però no oblidem que la metàtesi vulgar *craba* per *cabra* té certa extensió en català occidental.

B) Els Cabraïns, pda. de terra de secà a Alforja (Cp. Tarr.), entre els *Servians* i pda. l'*Aleixar*, i entre *Rocabrana* i les *Planes*; ja documentada a. 1756 (Jas-30 sans, *NLL d'Alforja i Cortiella*, p. 75).

ETIM. Només una nota lacònica en el *DECat* (II, 549n56) advertint que no és *Carbasí* (*AlcM*) sinó *Carbasí* i que no ve de *carabassa* ni de *carabassi*: d'a-quest mot dono més amunt el significat 'cassó amb un mànec per regar' i 'tip de menjar'. E. Moreu en la rec. del *BSON*, barreja els dos mots, no sé si amb la lloable intenció de discrepar del meu judici; però com que els barreja, sembla que sigui per donar la impressió que em contradic a mi mateix. Si jo suggeria un ètímon **CREPICINU*, era només a manera d'esquema fonètic de la meua rotunda negació d'un derivat de *car(a)bassa*.

Aquest punt, almenys, ha de quedar ferm, indiscutable: ni la forma moderna ni les mencions antigues, en nombre d'unes 25, des del S. XI, permeten abrigar cap sospita que tingui res a veure amb *carabassa*.

La gran freqüència dels *NLL* derivats de *CREPARE* designant valls fragoses o paratges rocosos, amb penyes clivellades o passos poc transitables, induïa a veure-n'hi un; més que més, essent un poblet situat, com *Argençola*, a la serra que separa els aiguavessos de l'Anoia dels del Segre, dalt d'un serrat a 620 m. alt. (150 més que el cap del municipi). Però l'aspecte formatiu del nom no ho facilita pas: no es pot tractar d'un derivat del mot romànic **CREPACĒA* (oc., it. = fr. *crevasse*, i no estrany a la nostra toponímia (veg. els *NLL* reunits a l'art. *Carabassals*, supra), perquè tindria ç insonoritzable; *-icinu* no el podem donar com sufix

conegut; potser suposariem *CREPACĒINU* si es pogués partir de l'adjectiu *CREPAX*, *ĀCIS*, directament, en ll. vg.; però aquest adjectiu no és més que un hapax d'un escriptor arcaic i amb sentit no topogràfic ('crepitant').

Quant a les mencions —que perquè ens hi ajudin he donat en sinopsi— llur anàlisi tampoc és favorable a un ètímon en -c⁴; car en la fonètica normal del cat. central, la consonant intervocàlica hauria de desaparèixer, i només ho veiem així (4) en tres tardanes mencions (c. 1200) entre 25; l'homònim no hi aporta suport, car no havent-n'hi coneixement sinó recent (i per obra de Mn. Segura, l'arxipreste límitrof de la parròquia) té l'aire de ser un nom succedani del nostre: totes dues en cat. occid., on la pèrdua de la -s- intervocàlica té més extensió que enllloc; altrament, -s- quasi constant.

Aquest argument semblaria guiar-nos cap a un ètímon en -s- llatina que de vegades es perd en mots on hi ha una *r* (tipus *roella*), o bé en -d- intervocàlica, que certament també apareix caduca en els apellatius i *NLL* catalans; però en certes condicions fonètiques peculiars, ha restat com -s- sonora fins en apehatius (*llampresa*, *enclusa*, *espasa*, *grasa*, *sosa*; *presa* *PREDA*), i molt sovint en *NLL* (*Vilafreser* -*FRIDHARI*) i *Roses*, amb ultracorreccions com el nom del riu *Freser* < *Fre(v)er* o *Gresolet* < *Gre(v)olet*; sense comptar el fort període de vacil·lació que mostren els docs. arcaics, i tots els dialectes nòrdics del català, entre *jueu* i *juseu*, *juí* i *jusisi*, *raia* i *razia* etc.

Que la *r* aparegui al començament o a la fi de la síl·laba (1), no ens guia gaire cap a l'etimologia, car la tendència del català vulgar a traslladar la *r* pretònica a la implosió síl·làbica ha actuat sempre i pertot (*bergar/bergadores*, *bergant*, *Guergori/Vallgorguina* etc.) i no sense ultracorreccions (*préssec* etc.). En això (1a i 1b) hi ha quasi empat entre les mencions antigues, però la primera és en *Cre-* i després hi ha un moviment intermitent: *Creb-* predomina de nou en el S. XIII, en el XII es fluctua; i ha acabat per imposar-se la posició implosiva, com sigui que això està d'acord amb la tendència vulgar de pertot.

Pel que fa al vocalisme, en la síl·laba primera predomina la *e* (2a i 2b) i es nota que la *a* només apareix (2c) quan va davant *r* (mai *Cra-*); ara bé, és davant *r* on el canvi de *e* en *a* es produeix més sovint en la nostra llengua i en totes. El vocalisme de la segona síl·laba (3) oscilla també entre les dues, *e* ja en la segona menció, i si bé hi observem *a* en la majoria, no perdrem de vista que abans de l'accent el canvi de *e* en *a* és freqüent; mentre que el contrari es pot trobar en les grafies del cat. oriental, però no en la pronúncia occidental; i *Carbasí* és oriental però ja a la ratlla de l'altre, i els dos homònims són també pròxims al límit.

L'anàlisi fonètica ens ha deixat indecisos entre -s- i -d-, amb tendència a preferir un ètímon com *CREPID-*, sense descartar alternatives amb -PAS- o -PAD-, i ni tan sols podem descartar del tot *CARB-*. Amb aquesta inicial, però, el llatí només ens oferiria un adjectiu *car-*